

טוהר הבחינות

הבחינות והבחנים הם הכלי להערכת יכולתו ורמת ידיעותיו של התלמיד המסיים את לימודיו במערכת החינוך. בחינות הבגרות נועדו לבדוק ולמדוד את הישגיך הלימודיים האישיים. בשעת הבחינה הנך מתבקש להציג את מלוא יכולתך והישגיך הלימודיים, תוך מיצוי יכולתך האישית.

אחריות הנבחן

1. על התלמיד מוטלת האחריות לקיים את הנדרש ממנו בכל מקצוע, **לשמור על טוהר הבחינות והמטלות האחרות.**
2. **דינם של השותפים במעשה ההעתקה דין אחד הוא.**
3. בזמן המבחן אין להיעזר בזולת על ידי קבלת חומר כתוב או בשיחות בע"פ.
4. על הנבחן לעבוד עבודה עצמית בלבד. אסור לו לעזור לנבחן אחר או לאחרים או להיעזר בנבחן אחר או באחרים בכל צורה שהיא. אסור לנבחן להכניס לחדר הבחינה כל חומר (כתוב, מוקלט וכו'). או כל מכשיר(רדיו, ווקמן, מחשבון, פלאפון, אייפון וכד') שלא הוגדר במפורש בהוראות כ"חומר עזר המותר בשימוש". רצוי שחומר מעין זה לא יובא כלל לביה"ס ביום הבחינה. אם בכל זאת הובא חומר כזה על-ידי הנבחן, הוא יונח מאחורי שולחן המשגיח עד לסיום הבחינה.

הימצאותו של חומר כזה ברשות הנבחן בזמן המבחן תגרור את פסילת מבחנו.

5. נבחן לא יורשה לעזוב את חדר הבחינה, גם אם סיים את בחינתו או החליט להפסיקה, בטרם תעבור מחצית השעה מרגע התחלת הבחינה. יציאת הנבחן מחדר הבחינה, למרות אזהרת המשגיח, תגרור את פסילת המבחן, וועדת טוהר הבחינות תשקול צעדים משמעותיים נוספים נגדו.
6. לנבחן מותר לכתוב טיוטא אך ורק במחברת הבחינה ובדפים נפרדים שיקבל מהמשגיח, על פי בקשתו, לאחר שניצל את כל הדפים במחברתו. **אסורה** כתיבת טיוטא על דפי שאלון הבחינה או על-דפי הנוסחאות או על-גבי חומר עזר המותר בשימוש. כתיבת טיוטא שאינה מאושרת על-פי תקנה זו תגרור את פסילת הבחינה.
7. אסור לתלוש דפים ממחברת הבחינה. תלישת דף אחד או יותר תגרור את פסילת הבחינה.
8. הכתיבה בעיפרון במחברת הבחינה, פרט לסרטוטים, אסורה. מחברת בחינה הכתובה בעיפרון, בחלקה או כולה, תגרום לשלילת זכותו של הנבחן לערער על הערכת בחינתו.
9. אסור להשתמש בטיפקס במחברת הבחינה. מחיקה בטיפקס תגרום לשלילת זכותו של הנבחן לערער על הערכת בחינתו.
10. בעת קיומו של מבחן חייב כל תלמיד לדאוג שעל שולחנו יימצאו אך ורק טופס המבחן, מחברת הבחינה, מכשירי כתיבה ו/או כל חומר עזר **שהותר לשימוש**. חריגה מנהלים אלה תגרור פסילה של הבחינה.

11. חל איסור מוחלט להכניס מכשירים סלולריים לבחינה, גם לא לשימוש בפלאפון כשעון.

חובתו של התלמיד לשמור על טוהר הבחינות, ואחריות זו היא אישית ומוחלטת. כלומר, הנבחן לבדו יישא באחריות אם יפר את תקנון הבחינות ולא ישמור על טוהר הבחינות.

הליך טפול בחשד להעתקה במבחנים / בחנים בבית הספר

1. תלמידים שייתפסו בהעתקה במבחן או בכל מטלה לימודית אחרת, יקבלו את הציון 0 = אפס, שישוקלל כחלק ממערך ההישגים במקצוע. דינם של השותפים במעשה ההעתקה דין אחד הוא.

כלומר: הציון 0 – יינתן הן לתלמיד המעתיק והן לתלמיד שממנו העתיקו.

2. תלמידים החשודים בהעתקה יוזמנו לוועדת משמעת בנוכחות: מנהלת בית הספר, מרכזת השכבה, מורה המקצוע והמורה המשגיח.
3. החלטות הוועדה תימסרנה לתלמיד עד יום לאחר הוועדה.

הליך טפול בחשד להעתקה בבחינות בגרות

מעריך עשוי לחשוד, תוך בדיקת המבחן, כי העבודה לא נעשתה על ידי הנבחן באופן עצמאי. במקרה כזה ימלא המעריך טופס "דו"ח חשד", ובו יפרט את הסיבות שעוררו את חשדו. במקרה של הימצאות חומר האסור לשימוש בתוך מחברת הבחינה, תיפסל הבחינה, והנבחן יהיה רשאי לערער על הפסילה לפני ועדת טוהר הבחינות.

הטיפול במחברות חשודות הערכה ופסולות השגחה

מנהל אגף הבחינות או מי שהוסמך על ידו אחראים על הטיפול בבחינות החשודות באי קיום טוהר הבחינות ובבחינות הפסולות.

להלן הגדרות הנוגעות לתהליך זה:

1. **חשוד הערכה** - נבחן שאגף הבחינות קיבל ידיעה אודותיו ממעריך בחינות המייחסת לו עבירת משמעת בגין אי-קיום טוהר הבחינה.
2. **נפסל השגחה** - נבחן שאגף הבחינות קיבל ידיעה אודותיו ממרכז ההשגחה המייחסת לו עבירת משמעת בגין אי-קיום טוהר הבחינה, אי ציות למשגיחים או הפרעה למהלך התקין של הבחינה.
3. **ועדת משמעת לטוהר הבחינות** – ועדה המתמנה על ידי מנהל האגף בהרכב של מעריך מקצוע הבחינה שלא טיפל קודם במחברת, נציג אגף הבחינות ונציג ציבור.
4. **ועדת ערעורים עליונה** – ועדה הדנה בערעורים של נבחנים שבחינתם נפסלה בוועדת טוהר הבחינות, וחבריה הם: סגן מנהל המינהל הפדגוגי-י"ר, נציג אגף הבחינות, נציג האגף לחינוך על יסודי, נציג של מפמ"ר המקצוע, נציג היועץ המשפטי ונציג הקו הפתוח.

שלבי הטיפול במחברות "פסולות השגחה"

1. המרב"ד (מרכז הבדיקה) שולח לבית הספר הודעה על הפסילה.
2. התלמיד רשאי לערער תוך 40 יום ממועד משלוח ההודעה באמצעות בית הספר.

3. כעבור 40 יום תכונס ועדת טוהר הבחינות ותבדוק את המחברות הפסולות מול ערעור התלמיד או בית הספר.
4. לגבי נבחן שהוחלט לזכותו מפסילה, ישלח אגף הבחינות הודעת זיכוי וכן את המחברת לבית הספר.
5. לגבי נבחן שהוחלט לפסול את בחינתו לאחר דיון בוועדת טוהר הבחינות, תישלח הודעת הפסילה לבית הספר ופסיקתה לגביו הינה סופית.

שלבי הטיפול במחברות "חשודות הערכה"

1. המרב"ד (מרכז הבדיקה) שולח לבית הספר הודעה על החשד בצירוף תצלום של דו"ח החשד ותצלום של המחברת החשודה.
 2. התלמיד רשאי להגיב תוך 40 יום ממועד משלוח ההודעה על החשד באמצעות בית הספר.
 3. כעבור 40 יום, ובהתאם למספר המחברות החשודות, תכונס ועדת טוהר הבחינות לאותו מקצוע ותבדוק את מחברות החשודות מול ערעור בית הספר או התלמיד.
 4. לגבי נבחן שהוחלט לזכותו מחשד, ישלח אגף הבחינות הודעת זיכוי וכן את המחברת לבית הספר.
 5. נבחן שהוחלט לפסול את בחינתו לאחר דיון בוועדת טוהר הבחינות תישלח הודעת פסילה לבית ספרו. הנבחן יהיה רשאי לערער על פסילת בחינתו תוך 30 יום ממועד משלוח ההודעה, באמצעות בית הספר.
 6. נבחנים שיעדיפו לא לערער על החשדת מחברתם בפני ועדת טוהר הבחינות בפרק זמן של 40 יום, בחינתם תיפסל בהתאם לנימוקי המעריכים. הודעה תישלח לבית הספר.
- פירוט כל התקנות והנהלים לגבי מחברות חשודות ופסולות נמצא בחוזר מנכ"ל מיוחד תש"ס 2, 1999.**

חשד לאי-קיום טוהר הבחינה בבחינות באנגלית ובמתמטיקה במועד קיץ ובמועד ב'

מתוך חוזר מנכ"ל תש"ע 4.3-6 (טוהר הבחינות)

1. תלמיד שבחינתו באנגלית ו/או במתמטיקה נחשדה באי-קיום טוהר הבחינה **במועד הקיץ** החשד ייגרר גם לבחינתו במועד ב', והוא לא יוכל לקבל את ציונו משתי הבחינות.
2. תלמיד שבחינתו באנגלית ו/או במתמטיקה נחשדה באי-קיום טוהר הבחינה **במועד ב'**, החשד ייגרר גם לבחינה **במועד הקיץ**, אף אם לא נחשדה ואף אם ציונו פורסם באינטרנט ונמסר לבית הספר ברשת "קישורים". פרסום הציון של מועד הקיץ באינטרנט הוא לצורך מידע בלבד.
3. אם הגיש התלמיד ערעור על החשד, הוועדת טוהר הבחינות החליטה על זיכוי או על זיכוי מחמת הספק, יוכל התלמיד לקבל את הציון הגבוה מבין שתי הבחינותיו.

השעיה מהיבחות בגין פסילה של יותר משאלון אחד

1. תלמיד שנבחן ובחינותיו נפסלו בגין אי-קיום טוהר הבחינה בשני שאלונים באותו מועד יושעה מהיבחנות חוזרת בשני השאלונים למשך שני מועדי הבחינה העוקבים.
2. תלמיד שנבחן ובחינותיו נפסלו בגין אי-קיום טוהר הבחינה בשלושה שאלונים ומעלה באותו מועד בחינה יושעה מהיבחנות חוזרת באותם שאלונים למשך שלושת המועדים העוקבים.
3. תלמיד שייבחן בתקופת ההשעיה בשאלון או בשאלונים שנפסל בהם, בחינתו תיפסל, ועניינו יובא לדין בפני ועדת טוהר הבחינות, והיא עשויה לנקוט נגדו צעדים משמעותיים נוספים.
4. תחולת תקנות אלה החל ממועד בחינות קיץ התש"ע (2010).

ירידה במס' הבחינות החשודות באי קיום טוהר הבחינה

פורסם באתר משרד החינוך בספטמבר 2010

ירידה של כ- 25% במספר מחברות הבחינה החשודות באי קיום טוהר הבחינה בשנת הלימודים תש"ע

כתוצאה ממדיניות ברורה ופעילות רחבת היקף של משרד החינוך לשמירה על טוהר הבחינות, חלה ירידה של כ-25% במספר מחברות הבחינה החשודות באי קיום טוהר הבחינה בשנה"ל תש"ע לעומת תשס"ט - מועד קיץ

מנכ"ל משרד החינוך ביטל את ההכרה בציונים השנתיים של שישה בתי ספר בהם מספר המחברות החשודות היה גדול

בשנת הלימודים תש"ע נקט משרד החינוך בהיערכות מיוחדת כנגד תופעת אי קיום טוהר הבחינות במערכת החינוך. כתוצאה מפעילות משרד החינוך- מספר הבחינות החשודות באי קיום טוהר הבחינה במועד קיץ 2010 ירד בכ- 25% והינו נמוך ב- 2,801 מחברות בחינה לעומת מועד קיץ 2009.

משרד החינוך מייחס את צמצום התופעה לפעולות שנקט ובהן: כנסים מקצועיים למנהלי בתי ספר בהם היקף התופעה היה גדול יותר. בכנסים הוסברה למנהלים המדיניות הברורה של המשרד בנושא ובתוך כך, החשיבות הרבה שהמשרד מייחס לקיום טוהר הבחינות והפעולות הנחרצות שינקטו כנגד המפרים אותה.

בנוסף, בבתי ספר בהם היקף התופעה היה גדול יותר, הציב המשרד 2 משגיחים (במקום אחד) בכל כיתה נבחנים. כמו כן, הוצבו בבתי ספר אלו 2 בקרים, במהלך כל הבחינה, אשר דיווחו על התנהגות התלמידים, המשגיחים וצוות בית הספר בזמן הבחינה.

עוד במסגרת הפעולות, חייב המשרד שליחת בקר לסניפי הדואר, בהם היו מאוחסנים שאלוני הבחינה, שתפקידו לוודא אטימות שקי השאלונים עד הגעתם לבתי הספר.

משרד החינוך ימשיך לנקוט במדיניות חסרת פשרות בנושא ובתוך כך, הוחמר העונש לתלמיד אשר הפר את טוהר הבחינה ביותר משאלון אחד באותו מועד - התלמיד יושעה מהיבחנות עד לשלושה מועדי בחינה עוקבים.

יצוין כי, בשנת הלימודים תש"ע, ביטל מנכ"ל משרד החינוך את ההכרה בציונים השנתיים של שישה בתי ספר בהם מספר המחברות החשודות באי קיום טוהר הבחינות, היה גדול. ההכרה הוסרה למשך שנת לימודים אחת.